पराशरः शाक्त्यः।अग्निः। द्विपदा विराट्।

शुक्रः शुशुक्वाँ उषो न जारः पप्रा समीची दिवो न ज्योतिः॥ १.०६९.०१

परि प्रजातः क्रत्वा बभूथ भुवो देवानां पिता पुत्रः सन्॥ १.०६९.०२

शुक्रः- प्रभावान्। शुशुक्वान्- प्रकाशयिता। उषो न जारः- उषसः प्रभातस्य जरयिता सूर्य इव। सूर्यागमनख्यापनाय सूर्योदयपूर्वमेव उषा भवति। सूर्यागमनसमयस्यापि उषःकाल इति नाम। किन्तु सूर्यस्य वृद्ध्या उषा नश्यति। तस्मात् सूर्य उषसो जरयिता। एवमाध्यात्मिके तु आत्मसूर्यदर्शनस्य किञ्चित्पूर्वं यः समाधिर्योगशास्त्रेषु धर्ममेघ इति प्रसिद्धस्तस्य उषा इति नाम। सा आत्मसूर्यख्यापनाय प्रादुर्भवति। किन्तु हृदयाकाशे आत्मसूर्याभिवृद्ध्यनन्तरं सा तिरोहिता भवति। तस्मादात्मसूर्यस्तत्प्राग्भूतज्ञानोदयस्य जरयिता। समीची- सङ्गते द्यावापृथिव्यौ। दिवो न ज्योतिः- सूर्यज्योतिरिव। पप्रा- पूरयिता। प्रजातः- जात एव। भुवः- भुवः स्थाने। क्रत्वा- शोभनसङ्कल्पेन। परि बभूथ- व्याप्तोऽभवः। देवानाम्- इन्द्रावरुणादीनाम्। पुत्रः- पुत्रवत् सेवकः सन्। पिता- स्वमाहात्म्येन तेषां पितेव विराजसे ॥१ ॥२ ॥

वेधा अदृप्तो अग्निर्विजानन्नूधर्न गोनां स्वाद्मा पितूनाम्॥ १.०६९.०३

जने न शेव आहूर्यः सन्मध्ये निषत्तो रण्वो दुरोणे॥ १.०६९.०४

वेधाः- मेधावी। अदृप्तः- दर्परहितः। अग्निः। गोनाम्- धेनूनाम्। ऊधर्न- क्षीरोपलब्धिस्थानमिव। पितूनाम्- अन्नानाम्। स्वाद्मा- आस्वादयिता। जने न शेवः- जनसेवको जनहितकरो मनुष्य इव। आहूर्यः- समाह्वातव्यः। सन्। रण्वः- रमणीयः। विजानन्। दुरोणे- ऋतसदनस्य। मध्ये। निषत्तः- निषण्णो भवति ॥३ ॥४ ॥

Dr. Rangani

WEBOLIM

पुत्रो न जातो रण्वो दुरोणे वाजी न प्रीतो विशो वि तारीत्॥ १.०६९.०५

विशो यदह्वे नृभिः सनीळा अग्निर्देवत्वा विश्वान्यश्याः॥ १.०६९.०६

पुत्रो न जातः- अस्मद्वात्सल्यपात्रभूतः। दुरोणे- ऋतसदने। रण्वः- रमणीयः। प्रीतः- सन्तुष्टः। वाजी न- अश्व इव स्थितः। विशः- प्रजाः। वि- विशेषेण। तारीत्- तारयति। यत्- यदा। नृभिः- अस्मत्सखिभिर्गुरुभिश्च सहितः। सनीळाः- समाननिवासाः। विशः- देवताः। अह्वे- आह्वयामि। तदा। अग्निः। विश्वानि देवत्वा- सर्वाणि देवत्वानि। अश्याः- अनुभवति॥५॥६॥

नकिष्ट एता व्रता मिनन्ति नृभ्यो यदेभ्यः श्रुष्टिं चकर्थ॥ १.०६९.०७

तत्तु ते दंसो यदहन्समानैर्नृभिर्यद्युक्तो विवे रपांसि॥ १.०६९.०८

ते- भवतः। व्रता- धर्मान् प्रकृतिनियत्यनुस्यूतान्। नकिः- न। मिनन्ति- हिंसन्ति। एभ्यः नृभ्यः- एतेभ्यो मनुष्येभ्यः। श्रुष्टिम्- शोभनव्याप्तिमयं पुण्यफलम्। चकर्थ- अकरोः। यदहन्- यद्वृत्रवधाख्यम्। ते- भवतः। तत् दंसः- तत् कर्म प्रशंसनीयम्। समानैः- त्वत्समैः। नृभिः- नेतृभिः मरुद्भिः। युक्तः। रपांसि- बाधकानि। विवे- विवासयसि। वी गत्यादिषु॥७॥८॥

उषो न जारो विभावोस्त्रः संज्ञातरूपश्चिकेतदस्मै॥ १.०६९.०९

त्मना वहन्तो दुरो व्यृण्वन्नवन्त विश्वे स्व१र्दृशीके॥ १.०६९.१०

उषो न जारः- सूर्य इव। विभावा- विशिष्टप्रकाशः। उस्त्रः- निवासयिता। संज्ञातरूपः- सम्यगवतस्वरूपः। अस्मै- एतस्मै उपासकाय। चिकेतत्- जानातु। अग्नेः रश्मयः। त्मना- आत्मना। वहन्तः- हव्यं धरन्तः। दुरः- द्युलोकद्वाराणि। व्यृण्वन्- अपावृण्वन्ति। दृशीके- दर्शनीये। स्वः- द्युलोके। विश्वे- सर्वे रश्मयः। नवन्त- अन्तर्गच्छन्ति। नवतिर्गतिकर्मा॥९॥१०॥

Dr. Rangaji

WEBOLIM

Dr. Ranganji

WEBOLIM